

Mýty kolem svatby

Příslaví a pověr týkajících se svatebních obřadů najdeme mnoho, ale žádná pověra se lidem nevrhla tolik do paměti jako „Svatba v máji, nevěsta na máry“. Ale víme, jak tato pověra vznikla?

Mezi lidmi se traduje, že dříve, obvykle hned po svatbě, novomanželky otěhotněly a v důsledku těžkých prací na poli často potratily. Pokud dítě donosily, tak rodily doma a porodní báby se k nim v zimě stěží dostávaly. Porody pak častěji končily smrtí.

Z historického hlediska ale toto vysvětlení nemá opodstatnění. V minulosti významnou roli v pořádání slavností, tedy i svateb, sehrávalo náboženství. Např. od 17. do konce 19. století mezi nejfrekventovanější měsíce svatebních veselí patřily listopad, únor, leden, říjen a květen. Minimum svateb se konalo v prosinci, kdy křesťanská církev předepisuje čtyřtýdenní advent před Vánoce, a neměly se konat žádné slavnosti. Květen se stal měsícem s nejnižší sňatečností až po válce a v České republice se prosadila novodobá pověra o nešťastném sňatku v květnu. Původ této pověry se nepodařilo zjistit, jedná se o smyšlený jev, který „pro jistotu“ ještě někdo dodržuje.

Záleží na počasí

Dnešní mladí lidé v České republice se tak úzkostlivě pověr nedrží a podle statistických údajů již květen není měsícem s nejnižším počtem sňatků. Od roku 2002 si každoročně nejméně snoubenců řeklo své „ANO“ v lednu. Ve sledovaných dvaceti letech se počty sňatků v květnu pohybovaly v rozmezí od 1 182 v roce 1995 po 2 550 svateb v roce 2008. Květen se v roce 2010 dostal na 7. místo mezi měsíci s nejvyšším počtem

Dnešní mladí na pověry o svatbě nedbají. Stačí, když je teplo a slunečno.

sňatků. Dnešní snoubenci nejméně uzavírají sňatky v chladnějších měsících (leden, prosinec, únor, listopad), naopak nejvíce svateb se koná v letních měsících (červen, červenec, srpen, září). V roce 2010 bylo uzavřeno od června do září více než polovina z celkového počtu sňatků (64 %). Tyto tendence jsou spojeny s možností cestování a s pořádáním svatebních cest u moře. V zimním období se bere pouze 10 % snoubenců.

Za posledních dvacet let došlo k výrazným rozdílům v rozložení sňatků podle měsíců. K nejvyšším plusovým výkyvům došlo v prázdninových měsících červenci a srpnu, které v současnosti patří k nejoblíbenějším svatebním měsícům. V roce 1990 činil podíl svateb v tomto období okolo 7 % ze všech svateb a nyní, o 20 let později, již tento podíl narostl

na 16,6 % v červenci, resp. 15,9 % v srpnu. Mezi kalendářní měsíce, které si oproti devadesátým letům 20. století nejvíce pohoršily v konání svatebních obřadů, patří březen, listopad a prosinec.

Sňatků ubývá

Počet snoubenců vstupujících do manželství dlouhodobě klesá, to je známá informace. Zatímco ještě na začátku devadesátých let minulého století se necelých 91 tisíc snoubenců rozhodlo zpečetit svůj vztah manželským slibem, tak již o rok později, v roce 1991, jich bylo o 19 tisíc méně. Jednou z příčin byly i změny podmínek pro získání novomanželské půjčky. Důležitým důvodem k nižšímu počtu uzavíraných sňatků bylo i postupné přehodnocení priorit mladých lidí. Na přelomu století počet sňatků

činil přes 50 tisíc a v posledním sledovaném roce 2010 manželství uzavřelo pouze necelých 47 tisíc. Podobný počet sňatků byl zjištěn i v roce 1807, ale na našem území tehdy žilo o 5,7 mil. obyvatel méně.

Hrubá míra sňatečnosti (sňatky na 1 000 obyvatel středního stavu) v roce 2010 měla hodnotu 4,4 a byla od roku 1785 čtvrtá nejnižší. Nižší hodnoty byly vypočteny v průběhu 1. světové války, v letech 1915–1917, a činily od 3,4 do 3,9 sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu. Naopak nejvíce lidí vstupovalo do svazku manželského po válce, v letech 1919–1921, kdy se sňatečnost zvýšila až na hodnoty od 12,4 do 13,6.

Michaela Smutná
oddělení regionálních analýz
a informačních služeb Olomouc